

Megélhető-e a kárpótlás?

Év végéig elkészül az új rehabilitációs törvénytervezet – A háborús időszakra nem vonatkozik

Az Igazságügyi Minisztérium munkacsoportja, amelynek élén dr. Vladimír Vodinelic, a belgrádi Union Egyetem Jogi Karának a tanára áll, az év végéig befejezi a rehabilitációról szóló törvénytervezetet. Ez a törvény azért készül, hogy kijavítsa a meglévő törvény hiányosságait, és új megoldásokat javasoljon.

– A törvénytervezet befejezés előtt áll – nyilatkozta lapunknak a professor –, az év végéig elkészül, de nem merek olyan jóslatba bocsátkozni, hogy mikor is lép életbe.

■ **Mi a jelenlegi és a készülő törvény között a különbség?**

– A jelenlegi a rehabilitációt csak egy szempontból szabályozza, az pedig azon döntések megsemmisítése, amelyeket politikai okokból hoztak meg. Az új törvény más intézkedéseket is előírnyoz. Például mindazok, akik politikai

tájékoztam róla. Ennek ellenére – legalábbis arról, amiről tájékozódhattam – van véleményem. Elsősorban az, hogy e törvény sokat késik. Lmár csaknem három évet, és krtudja, mikor lép életbe. A törvénytervezet nem tartalmaz néhány kárpótlási alapot, nem tartalmazza az elveszett vagy kiesett jövedelmet. Ha valaki börtönben volt vagy a Goli otokon, az idő alatt nem tudott jövedelmet megvalósítani. Annak az embernek tehát joga van követelni az államtól azt a jövedelmet, amit megvalósíthatott volna az alatt az idő alatt. Ebből

a törvénytervezetből ezt nem látom, és a pozitív jogszabályok alapján jelenleg is érvényes jogi alapokat sem: az átéltelem

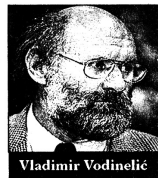
Bozoki Antal

Mindenkinek azt ajánlom, hogy indítsa el keresetét, mivel az állam az időhúzással azt akarja elérni, hogy a rehabilitálás és a kártalanítás minél kevesebb pénzébe kerüljön

elnyomás vádjával pénzbüntetést fizettek, ezt a pénzt, természetesen újraértékelve, visszakapják. A politikai elítélteknek, akik börtönben voltak, az ott eltöltött éveket szolgálati éveknak ismerik el. Vagy például ha valaki a büntetés következtében megbetegedett, az állam felvállalja a beteg ápolását, gondozását. Rehabilitálják azokat is, akiket az említett időszakában olyan törvények alapján ítélték el, amelyek önmagukban ellentétben álltak az egyetemes emberi jogok és a jogállam eszméjével. Ezenkívül azokat az embereket is rehabilitálják, akiket olyan cselekedetekért ítélték el, amelyek az elkövetés pillanatában nem számítottak bűncselekménynek. Ilyen esetek voltak 1945-ben, 1946-ban, 1947-ben.

■ **A jelenlegi törvény az 1941. április 6. és 2006. április 25. között levő időszakra vonatkozik. Az új törvény is ezt az időszakot öleli fel?**

– Nem. Ha az új törvény életbe lép, mindazok, akiket a második világháború alatt és 2000 októberé után büntettek meg vagy ítélték el, nem kérhetik a rehabilitációt.

Vladimír Vodinelic

Mindazok, akik politikai elnyomás vádjával pénzbüntetést fizettek, ezt a pénzt, természetesen újraértékelve, visszakapják. A politikai elítélteknek, akik börtönben voltak, az ott eltöltött éveket szolgálati éveknak ismerik el

■ **Miért?**

– A munkacsoport véleménye, hogy a háborús időszak kárvallottjainak rehabilitálását és kárpótlását egy másik törvénnyel kell rendezni, ugyanis nem egyforma állapot, egyforma helyzet uralkodik a háborúban és a békében. A rehabilitációval az állam által elkövetett megtorlásokat rendezik, a háborúban elkövetett megtorlások elkövetője viszont a legtöbb esetben nem az állam volt.

Bozoki Antal, újívidéki ügyvédnek ezzel kapcsolatban más a véleménye.

– Teljesen fölösleges egy újabb, egy harmadik rehabilitációs törvényt hozni. Ezt a kérdéskört egyetlenegy törvénnyel kellene rendezni, ahogy ezt más országokban, például Magyarországon is tették. Az, hogy a törvényhozó az új törvényből kihagyja a háborús éveket, azt jelenti, hogy a háborúban elkövetett atrocitásokról nincsen határozott álláspontja. Meggyőződésem, hogy az állam ily módon akar időt nyerni.

■ **Volt alkalmam betekintést nyerni a törvénytervezetbe?**

– Nem láttam a tervezetet, csak az újságokból

lelem utáni kárpótlást, az elszervedett fájdalom utáni kárpótlást, a tekintély, a becsület, a személyi szabadság megsértése utáni kárpótlást. Az sem világos, hogy miként lesznek kárpótolva az ártatlanul kivégzettek hozzátartozói, ugyanis azoknak is joguk van a rehabilitálás utáni kárpótlásra. A nemzetközi jogban ismert, hogy ilyen esetekben egyszegű kárpótlásra jogosultak a kivégzettek, az elhalálozottak hozzátartozói.

■ **Vannak-e jó oldalai a törvénytervezetnek?**

– Jónak tartom azt, hogy rehabilitálják azokat is, akiket olyan törvények alapján ítélték el, amelyek önmagukban ellentétben álltak az egyetemes emberi jogok és a jogállam eszméjével. Annál is inkább, mert ezzel leegyszerűsödne az eljárás.

■ **A törvénytervezet állítólag év végéig elkészül, de nem tudni, meddig lesz képviselőházi eljárásban. Az idő múlik, egyre idősebbekké válnak azok az emberek, akiket a rehabilitáció és a kárpótlás érint. Mit javasol ezeknek az embereknek, várjanak-e az új törvényre, vagy már most nyújtsák át keresetüket?**

– Semmiképpen sem szabad az új törvényre várni. Saját példát mondom el. Nem várvan erre a törvényre

az egyik, már rehabilitált ügyfelem esetében pereltem Szerbiát. Hivatkoztunk arra, hogy a törvényt nem hozták meg ugyan, de a bácsi már kilencven éves, és nincs időnk várni arra, hogy Szerbia meghozza a törvényt. A hatályos jogszabályok alapján, a kötelmi törvény megfelelő szakaszai alapján is, az eljáró bíróság megítélheti neki a kárpótlást, mivel előzőleg már rehabilitálták. Oriási eredménynek tartom, hogy a bíróság ezt az érvelést elfogadta, noha simán hivatkozhatott volna arra, hogy nincs ide vonatkozó törvény. Megtörtént a peres feleknek a kihallgatása, a szakértők szakvéleményezése, és most várjuk, hogy a bíróság döntést hozzon ebben az ügyben. Mindenkinek azt ajánlom, hogy indítsa el keresetét, mivel az állam az időhúzással azt akarja elérni, hogy a rehabilitálás és a kártalanítás minél kevesebb pénzébe kerüljön. Felhívom a figyelmet arra, hogyha a kárvallottak életük során nem nyújtják át kárpótlási követeléseiket, haláluk után családtagjaik ezt már nem tehetik meg. Természetesen az erkölcsi kárpótlásról beszélék, nem az anyagiáról.

■ NÉMETH Zoltán